

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele sdružení Calla • Číslo 123 • Vychází 22. září 2013

Milí čtenáři,

vláda zmizevší před několika týdny v propadlišti dějin byla rozhodnuta, že ochranu přírody vyhladiví. Jak už jsme na stránkách Ďáblíka mnohokrát psali, projevilo se to jak ve státní správě, tak v neziskovkách. Za ministrování pánů Drobila a Chalupy se resort zbavil mnoha „přebytečných“ odborníků a stal se premiantem v utahování vlastního opasku. Zato „piárová“ oddělení v poslední době bytní, a to nejen na ministerstvu samotném, ale třeba i na správě Národního parku Šumava. Obzvláště ministr Chalupa se snažil poněkud orwellovsky vytrubovat do světa, jak usilovně chrání přírodní skvosty naší země, zatímco se pokoušel některé z nich systematicky zlikvidovat. Za to mu naše redakce ze srdce přeje úspěšný odchod do politického důchodu.

Je příznačné, že po nástupu nové vlády tzv. „odborníků“ (čti: „kamarádů a sponzorů Miloše Zemana“) se osiřelého ministerstva ujal Tomáš Podivínský, který se na šéfovskou židli vyšvihl z pozice Chalupova náměstka. Zatímco v jiných úřadech padaly hlavy, na MŽP zůstává vše při starém. Z Podivínského úst nezaznělo ani slůvko kritiky na adresu předchůdce. Jedinou překážkou, proč Zeman nemohl v úřadu ponechat posledního Ropáka roku, bylo exministrovo členství v ODS. V otázkách životního prostředí, od šumavského Hraničnicku až po nikdy nevyhlášenou CHKO Soutok, vládne v naší zemi stále Národní fronta. Ostatně aktuální ministr v demisi má členství v KDU-ČSL pouze přerušené.

Než Maďarsko vstoupilo v 90. letech do NATO, probíhala o tomto kroku celonárodní diskuse. Budapeštská vláda tehdy vypsalala granty pro neziskovky, aby pomohly státu onu diskusi rozpoutat a vést. Přestože politici měli vstup do Severoatlantské aliance jako prioritu, v grantovém řízení byl podpořen i projekt zaměřený proti vstupu do NATO. Maďaři tehdy správně pochopili, že diskuse není monolog. V dnešním Maďarsku patří tato událost do říše science fiction, není od věci ji ale připomenout ani v České republice. Každá státní moc má totiž tendenci omezovat opoziční názory. Proto mají demokratické státy proti zneužívání moci řadu pojištěk, mezi něž patří i kontrolní role občanské společnosti.

Protože v českém prostředí zatím neexistuje relevantní politická síla, která by se zřetelně postavila na obranu přírody, suplují u nás tuto roli nevládní organizace. Nejen ty profesionální, v tuto chvíli poněkud oslabené, ale rozhodně nekončící. Ve většině případů jde o amatérské spolky (v nejlepším významu toho slova), které se rozhodnou bránit nějaký kousek okolní přírody před tlakem developerů a politiků. Vznikají jako houby po dešti, protože tlak na zástavbu volné krajiny i městské zeleně různými zbytečnostmi se stále zvyšuje. Můžeme nad nimi ohrnovat nos, protože jejich kampaně jsou často vedené pocitově a neopírají se příliš o odborné argumenty. Anebo jim můžeme pomoci ty odborné argumenty formulovat. A snažit se, abychom pro samou odbornost nezapomněli na to, co drtivou většinu lidí přivedlo k ochranařině. Na lásku k přírodě.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Pozor na ropuchy!	str. 3
Radioaktivní odpad na Tišnovsku?	str. 10-11
Umění vybírat	str. 15

Analýza hlasování:

Žádná ze stran ve Sněmovně naše prostředí nechránila

Odcházející Poslanecká sněmovna byla pro zdravé životní prostředí vůbec nejhorší sestavou od roku 1994, kdy asociace nevládních organizací Zelený kruh začala hlasování analyzovat. Mezi lety 2010 a 2013 jsme z hlediska prospěšnosti pro životní prostředí, zdraví lidí a účast na rozhodování na našem okolí hodnotili 38 hlasování. Poslanci a poslankyně přitom prospěšně hlasovali pouze v 45 % případů: opoziční strany

hlasovaly hůře než koalice, ministři ODS na rezortech průmyslu a obchodu či životního prostředí zato prosadili zákony i nelegislativní návrhy, které výrazně poškozují naše životní prostředí.

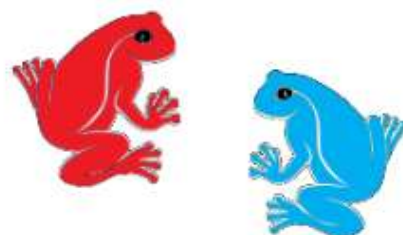
Analýzu hlasování Poslanecká rosnička 2010 - 2013 si můžete otevřít [zde](#). Včera zveřejněná Poslanecká rosnička 2013 hodnotící pouze období let 2012 – 2013 je k dispozici [zde](#). Zelený kruh rovněž zhodnotil celkový výkon ministra Chalupy ([zde](#)) a Nečasovy vlády ([zde](#)).

Strany vládní koalice tradičně hlasují lépe, než opoziční strany. Je to způsobené tím, že podporují návrhy svých ministrů, které jsou navíc často prospěšné jen díky tomu, že provádějí povinnou transpozici evropských směrnic. Lepší výsledek TOP09, ODS a Věcí veřejných, než ostatních stran tak lze z části vnímat jako dopad jejich povinnosti postavit se za evropské normy. TOP09, která si mezi ostatními stranami stojí nejlépe, přesto dosahuje pouze 60 % hlasů svých poslanců a poslankyň, které byly ve prospěch životního prostředí. Věci veřejné jsou v těsném závěsu s 56 % hlasů pro životní prostředí, zatímco ODS ztrácí na TOP již 11 % hlasů. Opoziční KSČM věnovala 34 % hlasů ve prospěch životního prostředí, zatímco ČSSD pouze 32 %.

Právě u ČSSD jako u jediné strany odcházející Poslanecké sněmovny lze ale pozorovat výraznější názorovou nejednotnost. Zatímco všechny ostatní kluby hlasovaly víceméně jednotně, s drobnými odchylkami pouze u Věcí veřejných, u ČSSD lze pozorovat dva názorové proudy: jeden je zastoupený především Václavem Zemkem, který se s 28 hlasy pro životní prostředí z 38 možných řadí do čtveřice nejlépe hlasujících poslanců. V tomto proudu bychom našli ale i Robina Böhnische, který pro životní prostředí hlasoval prakticky vždy, když byl ve Sněmovně. Řada sociálních demokratů je ale i mezi nejhůře hlasujícími poslanci: častý absentér Michal Hašek se čtyřmi hlasy pro životní prostředí, či Břetislav Petr se třemi. Mezi největší absentéry při hlasování o životním prostředí se řadí Vít Bárta, Josef Dobeš či exministr životního prostředí Pavel Drobil.

Mgr. Daniel Vondrouš uvádí: „Koaliční strany hlasovaly z hlediska životního prostředí lépe, než opoziční. To je ale málo – všechny totiž hlasovaly dosud nejhůře. Výkon Nečasovy vlády v této oblasti byl navíc tragický. V odcházející Sněmovně nebyla jediná strana, která by se o kvalitní životní prostředí programově zasazovala. Lidem ale vadí špinavý vzduch, plýtvání energií a surovinami, nekontrolované zastavování nejkvalitnější zemědělské půdy skladišti a montovkami či ničení posledních zbytků vzácné přírody. Uvidíme, zda se po volbách dočkají změny k lepšímu.“

Mgr. Jan Skalík uvádí: „V nadcházejících volbách se do Sněmovny buďto dostane strana, která se pokusí Ministerstvo životního prostředí znovu vystavět a vrátit ochraně prostředí její dřívější respekt, nebo budeme svědky toho, jak se v tomto ohledu neodvratně posuneme na východ. Jiná varianta asi není.“

Tisková zpráva Zeleného kruhu

Pozor na ropuchy!

První telefonát o výskytu ropuch zelených v trase tzv. Zanádražky mě zastihl na dovolené. Jak se mělo poměrně brzy ukázat, téma „Ropuchy blokují Zanádražku“ postupně zaplnilo českobudějovický mediální prostor. A nutno podotknout, že mnohdy zcela zbytečným a věcně nesmyslným způsobem. Pomiňme pro účely tohoto textu diskusi, zda nový průtah městu pomůže nebo uškodí, a soustředme se na žáby.

Místní občan, pan Karel Benda, si letos v létě všiml, že v okolí českobudějovických plynáren se to hemží ropuchami zelenými. Kontaktoval proto budějovické pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), jehož pracovník na místě našel početnou populaci žab. Jako její zdroj byl označen právě areál plynáren, kde probíhaly terénní úpravy, při nichž došlo ke vzniku různých terénních depresí a namnožení ropuch, jimž vyhovují právě tůňky a kaluže se sporou vegetací.

AOPK ČR pak o svém zjištění poslala zprávu dalším institucím – magistrátu a krajskému úřadu. Standardní postup by nyní spočíval v tom, že investor (v tomto případě krajský úřad) požádá svou státní správu o udělení výjimky k zásahu do biotopu zvláště chráněného druhu a začne se zkoumat, zda by nebylo možné ropuchám nějak pomoci. Poběží správní řízení, na jehož konci bude rozhodnutí krajského úřadu o výjimce, pravděpodobně kladné s podmínkami.

Politiky natěšené na stříhání pásek a stavební ruch ovšem žáby znervóznilly. Náměstkyně primátora Ivana Popelová se vyjádřila pro Deník: „Doufám, že byt se jedná o chráněného živočicha, odbory ochrany životního prostředí budou mít rozum.“ A paní náměstkyně ještě jednou, tentokrát citována serverem Nejlepší adresa: „Když to vezmeme do důsledku, je klidně možné, že sem ropuchu přinesl některý z odpůrců stavby. A je nesmysl, aby se kvůli jedné žábě měnil celý projekt. V těchto místech totiž není a nebylo naleziště tohoto živočicha. Je smutné, že to může celou stavbu zbrzdit a prodražit.“

Namísto standardního úředního postupu tu máme najednou konspirační teorii. Jenomže v trase silnice nežije jedna ropucha, ale početná populace ropuch, která čítá desítky, možná i stovky jedinců. Představa, že někdo den za dnem sbírá po krajině ropuchy a pak je přenáší k českobudějovickým plynárnám, je poněkud přitažená za vlasy. Anebo je to čistá pravda, jakože přistání Apolla 11 na Měsíci opravdu točili v Hollywoodských ateliérech.

Jiří Řehounek

Ministr Podivínský vyjádřil podporu lyžování v NP Šumava

Ministr životního prostředí Podivínský při své návštěvě šumavského Hraničnicku, kde hrozí lanovka se sjezdovkou, použil jednostranné informace v její prospěch. Proto jsme se mu poslali otevřený dopis s poukazem na nejzásadnější omyly a pozvali ho na místo znovu.

Otevřený dopis sdružení Calla, České společnosti ornitologické, Hnutí DUHA a Okrašlovacího spolku Zdíkovska ve věci lanovky na Hraničník v Národním parku Šumava

Vážený pane ministře,

jsme překvapeni Vaším vyjádřením k projektu lanovky se sjezdovkou na vrch Hraničník, který má rozetnout Národní park Šumava a to dokonce v 1. a 2. zóně ochrany přírody. Ačkoliv jste ve čtvrtek místo osobně navštívil, je zjevné, že Vám podřízení připravili nekvalitní informace a přítomní starostové dodali jen jednostranný pohled. Co jste se od nich nedozvěděl?

Podle Vás jde jen o 80 stromů v 1. nejceněnější zóně parku, které by kvůli projektu musely padnout. Také, ale zdaleka nejde jen o ně. **Mnohem zásadnější je, že s lanovkou je spojený přes 2,5 km dlouhý průsek včetně „evakuační“ sjezdovky, který vytvoří migrační bariéru pro šumavská zvířata, vytvoří koridor pro šíření nepůvodních druhů a umožní rozvrácení okolních lesů větrem, jak jsme byli na Šumavě svědky na mnoha místech.** Tato a další nebezpečí prokázalo i hodnocení provedené Prof. RNDr. Vladimírem Bejčkem, CSc., podle kterého má projekt lanovky s plánovanou kapacitou 1540 až 2 700 lidí za hodinu významný negativní vliv na celistvost vyhlášené Ptačí oblasti Šumava a Evropsky významné lokality Šumava soustavy Natura 2000.

Zvláště nežádoucí je rozdělení (fragmentace) jádrového území tetřeva hlušce, ke kterému by vybudováním liniové stavby došlo. Změna území a s tím související vyrušování by vytvořily bariéru, jejíž existence by tetřeví populaci významně zasáhla. Že se tetřevi lokalitám v okolí lanovek a sjezdovek vyhýbají, je opakovaně vědecky doloženo.

Na pravém břehu Lipna, který by byl přílivem nových návštěvníků zasažen celoročně, je **jedno z posledních útočišť kriticky ohroženého a ubývajícího losa evropského v naší přírodě.** Žije zde asi 15 jedinců. Zjištěn byl významně negativní vliv projektu na chráněného rysa ostrovida a dopady na další chráněné druhy - čápa černého, datla černého, datlíka tříprstého, jeřábka lesního, kulíška nejmenšího, sýce rousného.

V případě realizace projektu nepadne jen zhruba 80 starých stromů v 1. zóně, především smrků, které by se díky své odolnosti vůči kůrovcové kalamitě mohly stát zárodkem přirozené a geneticky odolnější obnovy lesa v centru Šumavy. Pro dráhu lanovky a sjezdovky by měl být **vykloučen les na ploše takřka 14 000 metrů čtverečních.** V každém případě dojde k fragmentaci lesních porostů s rizikem otevření větru a jeho bořivým účinkům s pokračujícím narušováním lesa.

Nazývat plánovanou sjezdovku „evakuační“ je podvod. Podle dokumentace předložené v EIA, se počítá s jejím běžným využíváním: „Výstavba evakuační sjezdovky umožní lyžařům sjíždět na českou stranu na občerstvení. Při dostatečně kvalitních službách v areálu lze očekávat i přejezdy rakouských a německých lyžařů na českou stranu ...“. Sjezdovka má být také uměle zasněžována. S evakuací má tedy společný opravdu jen název.

Sjezdovka navíc nemá být široká jen 20 m, jak jste uváděl, ale dokumentace uvádí 30 m. Že se na takové trati nedá dobře lyžovat? Pro srovnání - obě sjezdovky, které jsou na rakouské straně Hraničníku, mají šířku 20 až 35 m. Pokud bude projekt uskutečněn, ekonomická realita si stejně jako na jiných svazích vyžádá umělé osvětlení pro podvečerní a noční lyžování, které bude mít další negativní vlivy na přírodu Šumavy.

Zatímco negativní vlivy záměru lanovky a sjezdovky na životní prostředí jsou nesporné a zásadní, úvahy o nastartování rozvoje šumavských obcí pomocí tohoto projektu jsou čistě spekulativní. Jednak se šumavské obce rozvíjejí již dnes, není třeba nic startovat. Socioekonomické studie prokázaly, že obce v národním parku Šumava mají dvojnásobné a vyšší příjmy než srovnatelné obce za hranicí národního parku. Rovněž ostatní obce v lipenské oblasti CHKO mají vyšší příjmy než je celostátní průměr venkova. A

za druhé v době, kdy se ukáže nereálnost představ o ekonomickém pozdvižení oblasti, budou již dopady na přírodu rozsáhlého území na dlouhou dobu nezvratné. Nezpochybňujeme, že by ekonomickou situaci obcí v oblasti ještě více zlepšilo využití penzionů a hotelů v zimní sezóně, vyřešením dopravy ubytovaných hostů na rakouské sjezdovky. Existují však i jiná, vůči přírodě šetrnější řešení. Podle předchozích dohod měly být zhodnoceny ekologické i ekonomické dopady šesti variant a vybrána ta nejlepší. Proč se neuskutečnilo?

Vážený pane ministře, je nám líto, že jste se neseznámil s názory vědců a odborníků nevládních organizací, se studii a daty, které k problematice existují. Rádi bychom Vám je sdělili, předali a ukázali na místě. Přijměte proto, prosím naše pozvání na Hraničnické jezero. Ukážeme Vám, proč je projekt lanovky a sjezdovky na tomto místě pro šumavskou přírodu zhoubný.

S pozdravem

Edvard Sequens za Callu – Sdružení pro záchranu prostředí

Zdeněk Vermouzek za Českou společnost ornitologickou

Jaromír Bláha za Hnutí DUHA

Dagmar Kjučuková za Okrašlovací spolek Zdíkovska

Devastující těžba a odvoz dřeva v srdci NP Šumava

Hnutí DUHA podalo žádost České inspekci životního prostředí k prošetření nelegálního závažného poškozování přírody v centrální, nejcennější části NP Šumava. Těžké lesní stroje zde při vyvážení již dříve pokácených stromů zničily turisticky značenou cestu a poškodily půdu i okolní stromy. Došlo k nevratnému poškození lesní půdy těžkou technikou a k erozi.

Na situaci upozornili Hnutí DUHA nejprve turisté, kteří se na rozjezděné cestě od Modravského potoka k Černoorskému močálu doslova brodili po kolena bahnem. Dobrovolníci lesních hlídek Hnutí DUHA pak potvrdili, že těžké stroje při vytahování dřeva z podmáčených porostů zničily značenou turistickou cestu, rozjezdily také lesní půdu v okolních porostech a poškodily tam i zdravé stojící stromy. Stroje nakonec samy zapadly do hlubokých kolejí.

Správa NP Šumava rovněž náhle začala odvážet dřevo z cenného území ponechaného přírodnímu vývoji kolem Ptačího potoka.

Používání intenzivních technologií, mezi něž patří i používání těžkých strojů zcela nevhodných pro cenná podmáčená přírodní území, je v národním parku zákonem zakázáno. Hnutí DUHA upozornilo, že devastující těžbou byl porušen zákon i vládní nařízení o zřízení NP Šumava.

Lesní hlídky Hnutí DUHA zjistily, že správa parku odváží dřevo také z oblasti kolem Ptačího potoka ve druhé zóně, která je součástí bezzásahového území. Kácení cenného horského lesa tu v roce 2011 bránili občané nenásilnou blokádou. Většina pokácených stromů byla ponechána na místě k zetlení, ale nyní je vedení parku začalo narychlo odvážet.

Jaromír Bláha z Hnutí DUHA, řekl: „*Taková ničivá těžba a odvážení dřeva těžkou mechanizací je v naprostém rozporu se statutem národního*

parku. Zničenou lesní půdu nikdo nenahradí. Národní park tu není pro těžbařské firmy, ale pro přírodu a turisty, kteří sem kvůli ní jezdí. Nyní se na turistických cestách brodí po kolena bahnem a místo divoké přírody pozorují v rozježděné lesní půdě zapadlé traktory a vyvážecí soupravy naložené dřívím.“

„Politicky dosazené vedení parku tím jasně dokazuje, že je tu víc pro zajišťování zakázek těžebním firmám než pro ochranu přírody. Zdá se, že se teď před parlamentními volbami snaží vytěžit a prodat, co se dá. Jinak si nesmyslné horečné vytahování i starého dřeva z oblastí ponechaných přírodnímu vývoji neumím vysvětlit.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Rekonstrukce státu

Calla podporuje požadavky Rekonstrukce státu, společného projektu protikorupčních organizací, společensky odpovědných firem a politiků k prosazení klíčových opatření proti organizované politické korupci. Proto budete v Ďáblíku i na našich stránkách a profilu na Facebooku nacházet novinky z této oblasti. Nejprve ale obecnější představení projektu od jeho tvůrců.

ROZSAH KORUPCE OHROŽUJE LEGITIMITU DEMOKRATICKÉHO SYSTÉMU

Politická korupce v ČR dospěla v mnoha oblastech do stavu kleptokracie: mnohé demokratické instituce od státní správy, přes regulační úřady, až po vyšetřovací orgány jsou paralyzovány spletní politiků, úředníků a podnikatelů. Kleptokracie by nebyla možná v prostředí, kde by zákony bránily černému financování politických stran, neprůhlednému vynakládání veřejných prostředků, snadnému praní špinavých peněz nebo politickým zásahům do vyšetřování zločinů.

VÍME, KTERÁ OPATŘENÍ JSOU NEJVÍC POTŘEBA

Známe zákulisí mnoha korupčních kauz a víme, jakým opatřením se klientelistické sítě nejlépe brání. Víme, co se nejvíce osvědčuje v zahraničí, a umíme vhodné prvky promítnout do českého prostředí. V našich týmech jsou právníci, ekonomové, politologové i lidé se zkušeností ze státní správy. Návrhy navíc konzultujeme s podnikateli, úředníky a dalšími lidmi z praxe.

VÍME, JAK ZÁKONY PROSADIT

Rozumíme legislativnímu procesu, víme, kdy je potřeba zpracování analýzy, kdy oficiální připomínka, kdy lobbistická schůzka, kdy zapojení široké veřejnosti. Už jsme úspěšně pomohli prosadit několik protikorupčních zákonů nebo zastavili ty prokorupční. Získáváme politické spojence, kteří veřejně přislíbí podporu našim návrhům. Jejich příslib i následné konkrétní kroky k prosazení našich opatření budeme medializovat. Umožníme jim tak profilovat se jako protikorupční politici.

PRACUJEME, NEJSME DEBATNÍ KLUB

Nejsme petice ani manifest a neskončíme po pár měsících. Projekt jsme připravovali více než rok, máme jasný plán kroků i potřebné kapacity. V našich organizacích pracuje dohromady přes sto lidí, máme tým koordinátorů, práce v expertních týmech REST se účastní více než 40 interních expertů, spolupracujeme s desítkami externích odborníků. Rekonstrukce státu není politické hnutí ani strana a nikdy se jimi nestane.

NAVRŽENÉ ZMĚNY

Máme dlouhodobou vizi. Kvůli kleptokracii ale chybějí ve státním rozpočtu potřebné prostředky, začínají kolabovat některé veřejné instituce, voliči se radikalizují a volají po rychlém řešení. Podařilo se prosadit zrušení anonymních akcí. Pokud by nebyly předčasné volby, bylo možné ještě v tomto období projednat a schválit do voleb i další zákonné úpravy:

1. **Průhledné financování politických stran a volebních kampaní.** Účinek: Zmenší se možnost kupovat si vliv ve stranách pomocí černého financování, budeme vědět, kdo strany podporuje a platí.
2. **Elektronická majetková přiznání ke dni nástupu do funkce.** Účinek: Dohledatelné informace o majetku poslanců, senátorů a členů vlády umožní zjistit střety zájmů při nakládání s veřejným majetkem či podezřelé přírůstky majetku.
3. **Smlouvy na internetu.** Účinek: Nebudou vypisovány zakázky na zjevně nepotřebné služby, konkurenceschopnější dodavatelé budou moci lépe napadnout zmanipulované zakázky a podávat lepší nabídky.
4. **Odborné nominace do dozorčích rad.** Účinek: Část každé rady obsadí úspěšní manažeři a experti z byznysu, kteří nebudou tak snadno přivírat oči a riskovat své renomé.
5. **Odpolitizování státní správy.** Účinek: Nebude snadné obsadit pozice, kde se rozhoduje o miliardách, svými loajálními lidmi.
6. **Státní zastupitelství bez politických zásahů do vyšetřování.** Účinek: Omezí se možnost zásahů do vyšetřování citlivých kauz na regionální i celostátní úrovni.
7. **Průhledný legislativní proces.** Účinek: Omezí se možnost netransparentního lobbingu a paragrafů šitých na míru zájmovým skupinám.
8. **Rozšíření kontrolních pravomocí NKÚ.** Účinek: Nezávislá kontrola nakládání s veškerým veřejným majetkem, se kterým zvolení politici hospodaří.

S rozpuštěním Sněmovny padají pod stůl i načtené poslanecké návrhy. Protikorupční zákony jsou ale kvalitně zpracované a připravené pro nové podání. Hlavním cílem Rekonstrukce státu proto je, aby se ihned po volbách na návrhy navázalo. Většinu reforem lze schválit v řádu měsíců od voleb. Už jednáme s poslanci, aby současné návrhy po volbách znovu načetli.

K opětovnému načtení a prosazení návrhů chceme využít roky prověřené pozorování, že během kampaně politici slíbí i hodinky s vodotryskem. Chceme je přesvědčit, aby se podpisem zavázali k podpoře protikorupčních zákonů, a před příštími volbami informovat voliče, zda slib splnili. Doufáme, že i díky naší aktivitě nebudou volby jen pokračováním toho samého.

Volby se blíží a politici už začínají slibovat nové a lepší zítřky, nebe modřejší, trávu zelenější a pivo levnější. Jenže my už BLA BLA nevolíme. Budeme chtít od všech kandidátů pevný závazek, že podpoří navržené zákony.

Na webu www.blablanevolim.cz před volbami zveřejníme, které strany a kteří kandidáti nemají jen plnou pusu frází o boji s korupcí, ale jsou ochotni vyjádřit podporu konkrétním zákonům. A co kandidáti, kteří podepíší, ale nedodrží? Hodnocení budeme dělat i před příštími volbami, a kdo slib poruší, ten už si neškrtně. Budujeme si totiž širokou síť mediálních partnerů, díky kterým se informace dostanou k voličům. Třeba tito:

- e-pojisteni.cz s 500 000 odběrateli newsletteru,
- volební kalkulačka s 1 500 000 unikátních přístupů,
- server Naši politici s 900 000 unikátními návštěvníky,
- deník extra.cz se 130 000 každodenních čtenářů,
- služba uschovna.cz s 1 000 000 uživatelů měsíčně

Kromě toho plánujeme také poslat leták s hodnocením kandidátů do každé schránky v ČR.

Docela dobré, ne? Tak neváhejte a pomozte nám šířit kampaň **BLA BLA nevolím** mezi své přátele a známé. Když nás bude dost, kdo budeme chtít kroužkovat protikorupční politiky, bude najednou dost i těch protikorupčních politiků.

Pomozte nám získat vyjádření od politiků. Oslovte kandidáty z vašeho volebního obvodu a zjistěte, jestli podpoří protikorupční zákony . Potřebné prohlášení si [stáhněte](#).

Podklady Rekonstrukce státu upravil Edvard Sequens

Surovinová politika naštěstí zůstala v šupletí

Horko srpnových dní muselo být obzvláště nepříjemné pro obyvatele obcí ohrožených těžbou hnědého uhlí, zlata nebo uranu. Kromě extrémního počasí jim nemile zatopila i dočasná Rusnokova vláda, která si týden po fiasku v parlamentu usmyslela, že schválí hlavní cíle surovinové politiky. Na program vlády v demisi ji dal ministr průmyslu Cienciala, který zřejmě přeslechl Rusnokův slib „nedělat zásadní rozhodnutí ve věcech, které snesou odkladu“.

Připomeňme si, že návrh surovinové politiky měla před rokem na stole už Nečasova vláda, ale kvůli zásadním rozporům ze strany koaličních partnerů (ministra financí, dopravy a šéfky legislativní rady vlády) její projednávání přerušila.

Návrh koncepce pocházející z dílny bývalého ministra Kuby obsahoval řadu plánů nebezpečných pro zdraví občanů, pro jejich peněženky i pro českou krajinu:

- obnovení vyvlastňovacích paragrafů, které z horního zákona Nečasova vláda vyškrtla,
- faktickou stavební uzávěru v desítkách obcí v severních Čechách,
- plány na prolomení územních ekologických limitů těžby hnědého uhlí (byť „pouze“ podmíněně a s časovým odkladem do roku 2016),
- otevření nových uranových dolů,
- výstavbu nových spaloven recyklovatelného odpadu financovanou z rozpočtů domácností formou pevných výkupních cen takto vyrobené energie,
- podporu pro těžbu zlata na Šumavě, v Brdech nebo u slapské přehrady.

Rozhodnutí o krajně problematickém materiálu, které měla učinit vláda bez důvěry, nepřekvapivě vzbudilo rozruch. Premiér Rusnok ale dodržel slovo a jeho ministři se návrhem nakonec vůbec nezabývali a odložili jeho projednání do konce letošního roku. Edvard Sequens ze sdružení Calla výsledek přivítal: „*Obyvatelé obcí, pod nimiž leží zásoby uranu, hnědého uhlí nebo zlata, si mohou na čas oddychnout. Je teď i na jejich volbě, zda nová vláda bude prodlouženou rukou těžařů, anebo bude hájit veřejný zájem.*“

Místo extempore se surovinovou politikou by měl ministr Cienciala raději konečně předložit ekonomickou analýzu souvisejícího dokumentu - aktualizace Státní energetické koncepce, již MPO slibuje téměř rok. Na stole mu také už od června leží [požadavek Ministerstva životního prostředí](#), aby koncepci předložil ve více variantách. Prý na nich úředníci MPO pracují. Doufejme, že nás nad novými variantami koncepce čekají skutečně hluboké diskuse o budoucím energetickém směřování České republiky. Můžeme mít moderní a čistou energetiku, ale také vybudovat skanzen zastaralých technologií pro zisk uhelných a atomových průmyslníků.

Klára Sutlovičová, Greenpeace

ZELENÉ PERLY ZA ROK 2013

„My jsme natolik šikovní, Česká republika a naši inženýři a technici, že si z těchto peletek umíme ty palivové články vyrobit u nás v republice.“

Tomáš Jan Podivínský, ministr životního prostředí v demisi, na panelové diskusi dne 3. září 2013 Výstavba nových energetických bloků v JE Temelín /celá k vidění na www.stuz.cz/.

Pozn.: Pan ministr v rámci propagandy za nový Temelín prokazoval řadu neznalostí. Třeba o výrobě jaderného paliva, jehož dovoz zvyšuje naši energetickou závislost. Obohacování uranu, výroba palivových peletek i celých palivových článků se v České republice nikdy nedělala a nedělá.

ČEZ: maximalizace zisku na úkor jaderné bezpečnosti

Běžnému českému člověku je v mnoha podobách opakovaně servírována informace: „Jaderná elektrárna Temelín (nebo Dukovany) je naprosto bezpečná!“. Opravdu je vše tak skvělé, jak se to propaganda snaží podávat? Přestože český Státní úřad pro jadernou bezpečnost má od nestrannosti vůči jadernému průmyslu, na rozdíl od jeho německých nebo francouzských kolegů, poměrně daleko, bylo by dobré podívat se, co na to říká jeho předsedkyně Dana Drábová. Ta se na konci června na konferenci České nukleární společnosti [zamýšlela](#) nad poučením ze zátěžových testů po Fukušimě.

I dozvěděli jsme se, že z důvodu maximalizace zisku na úkor investic na Temelíně od jeho spuštění a dlouho i v Dukovanech neproběhla téměř žádná bezpečnostní vylepšení, zatímco na všech ostatních evropských elektrárnách probíhají. ČEZ buď informace od ostatních provozovatelů nemá, nebo je nevyužívá. Naše jaderné elektrárny tak jsou jediné, které nemají žádná zařízení určená k likvidaci těžkých havárií. Pokud budou důsledně realizovány programy zlepšení bezpečnosti, pak jen sníží ztrátu na zbytek Evropy. Zatím ale ČEZ spíše odůvodňuje, co není třeba či nelze provést.

Evropské zátěžové testy, jakkoliv byly svým rozsahem omezené, ukázaly potřebu rozsáhlých investic do jaderné bezpečnosti. To by mělo stát 260 až 640 miliard Kč. Tedy až 10 miliard korun na JE Temelín a 20 miliard korun na JE Dukovany. Bude naprosto nezbytné realizovat všechna potřebná vylepšení, tak, aby jaderná bezpečnost našich jaderných elektráren odpovídala nejlepším dostupným technickým řešením anebo je, i předčasně, budeme muset uzavřít.

Připravovaná evropská norma, která má poprvé v historii sjednotit požadavky na jadernou bezpečnost, musí vycházet z nejlepších bezpečnostních standardů. Jakákoliv úleva ve snaze vyhovět provozovatelům i těch nejstarších přesluhujících reaktorů, by se mohla krutě vymstít.

Edvard Sequens

Evropská komise pootevřává dveře státní podpoře jaderné energetiky

Dnešním dnem startuje celoevropská petiční akce, která umožní občanům vyjádřit svůj nesouhlas se státní finanční podporou jaderné energetice. Petice má formu dopisu s názvem „Řekněte ne státní podpoře jaderné energetice“, který lidé mohou zasílat evropským komisařům.

Petiční akce je reakcí na přípravu evropské směrnice, která by měla umožnit členským státům finančně podporovat výstavbu nových jaderných elektráren. Vytvoření zásad pro tuto podporu iniciovala Velká Británie. Proti návrhu se zatím jednoznačně postavily Německo, Rakousko a Dánsko. Česká republika myšlenku o státní podpoře jaderným elektrárnám schvaluje.

Pracovní dokument „Paper of the Commission Services containing draft guidelines on environmental and energy aid for 2014 – 2020“ navrhuje, aby jednotlivé členské státy mohly poskytovat přímou finanční podporu jaderné energetice. Podpora by se mohla vztahovat nejen na jaderné elektrárny, ale také na procesy nakládání s jaderným odpadem a likvidaci jaderných elektráren po ukončení jejich provozu. Směrnice bude ještě před jejím schválením předložena veřejnosti k připomínkování.

Petici můžete podepsat tu: <http://www.my-voice.eu/>.

Z tiskové zprávy Jihočeských matek a OIŽP

Radioaktivní odpad na Tišnovsku?

Nedaleko od Tišnova, mezi Drahonínem a Bukovem hledá stát místo pro jaderný odpad. Tedy pro konečné hlubinné úložiště, které by mělo po statisíce let uchovat vyhořelé jaderné palivo z jaderných reaktorů. Čím déle budou v provozu české jaderné elektrárny, tím více ho bude. Klidně i deset tisíc tun. Oživuje se také představa o skladu ještě více radioaktivního vyhořelého paliva na Skalce těsně nad říčkou Nedvědičkou.

V této chvíli bylo za přispění GEAM Dolní Rožínka stanoveno tzv. průzkumné území Kraví hora, ale zatím ještě ministerstvo životního prostředí nevyřešilo odvolání občanských sdružení vůči nestandardnímu postupu. Podle představ státní Správy úložišť radioaktivních odpadů by za pouhé tři roky měl být dnešní počet osmi lokalit, které jsou v České republice, zúžen na čtyři a v roce 2018 by měly zůstat už jen dvě finální. Celkem rychle.

Vyhořelé palivo z atomových reaktorů, které běží v České republice, se skládá z uranu (96 %), plutonia (1 %) a štěpných produktů (3 %), což jsou především radioaktivní izotopy. Jeho nebezpečí spočívá ve vysoké radioaktivitě. Takové, že člověk, jenž se s vyhořelým palivem dostane po jeho vyjmutí z reaktoru do kontaktu, obdrží smrtelnou dávku ozáření již během několika sekund. I po uplynutí sta tisíc let bude radioaktivita vyhořelého jaderného paliva tisíckrát vyšší než přírodní uranové rudy. Ovšem takový časový horizont přesahuje možnosti lidského uvažování. Pro ilustraci: před pouhými 20 000 lety vůbec neexistoval Lamanšský průliv a současnou Varšavu či Berlín pokrývaly jeden až dva kilometry ledu.

Vyhořelé palivo nelze zlikvidovat. Jedinou možností je radioaktivní odpad dokonale izolovat od okolního prostředí. V současné době se nejvíce prosazuje dlouhodobé uložení do zemských hlubin. Dlouhodobým uložením se míní časový úsek srovnatelný s geologickými časovými obdobími, v měřítku delším než 10 tisíc let, spíše však 40 až 100 tisíc let. Úložiště ale není možné vybudovat všude. Vybrat lze pouze geologicky neporušené místo, s rozsáhlým masivem neporušené horniny, která zabezpečí odvod tepla, kde nehrozí zemětřesení apod.. Musí být vyloučeny průniky podzemní vody do úložiště, protože postupná koroze by zničila kontejnery s odpady. Proudění podzemních vod by pak mohlo vynést

radioaktivní a toxické látky na povrch nebo kontaminovat zdroje pitné vody. Tato a mnohá další bezpečnostní hlediska musí platit po dobu stovek tisíc let.

Nebezpečí pro okolní prostředí představují také možné nehody během přepravy odpadu. V politicky nestabilním světě nelze zanedbávat ani riziko pokusu o úmyslné poškození transportu. Americké ministerstvo energetiky odhaduje, že vážná nehoda by vedla ke kontaminaci území o ploše sta čtverečních kilometrů a základní asanace by trvala déle než rok.

Calla ve spolupráci se Stranou Zelených v Tišnově uspořádala 19. září besedu o problematice jaderného odpadu. Posluchači, kteří svým počtem přeplnili sál v místním muzeu měli výjimečnou příležitost poslechnout si Jana Beránka, který o problematice jaderné energetiky a odpadů získal řadu zkušeností v Greenpeace International v Amsterdamu. O vývoji v ČR za poslední měsíce jej doplnil Edvard Sequens ze sdružení Calla a o místní poznatky se podělil Martin Schenk z občanského sdružení Nechceme úložiště Kraví hora. Prezentace najdete v nejbližších dnech na www.nechcemeuloziste.cz. Šlo již o druhou podobnou besedu, první se konala 17. září v kině v Dolní Cerekvi za účasti asi 50 posluchačů.

Edvard Sequens

Vědci se shodují - i nízké dávky radiace škodí

I velmi nízké dávky radiace jsou škodlivé pro živé organismy. Těmito slovy lze shrnout poznatky vědců publikované v časopise Biological Reviews, kde byly sumarizovány výsledky analýz 46 recenzovaných studií z posledních čtyřiceti let. Výzkumníci z univerzit South Carolina a Paris-Sud zjistili, že rozdíly v přirozeném radioaktivním pozadí mají malé ale statisticky významné negativní dopady na DNA a několik dalších zdravotních ukazatelů.

Výzkum se zaměřil na vyhodnocení studií z několika lokalit rozmístěných na různých kontinentech, které mají společné vysoké radioaktivní pozadí v důsledku skladby nerostů. Konkrétně šlo o Ramsar v Íránu, Mombasu v Keni, Lodeve ve Francii a Jang-tiang v Číně. Právě tyto lokality a několik dalších míst, kde přirozené radioaktivní pozadí výrazně převyšuje normální hodnoty, dlouhodobě přitahují pozornost vědců, kteří usilují o poznání vlivu radioaktivního záření na živé organismy. Jednotlivé studie často ukázaly pouze malé dopady v omezených vzorcích populace, ze kterých bylo obtížné udělat statistický závěr.

„Když sledujete takto malé dopady, potřebujete mít k dispozici hodně velký vzorek populace,“ uvedl spoluautor výzkumu Timothy Mousseau, biolog z univerzity South Carolina. *„Shrnutí výsledků různých studií z různých oblastí a jejich zpracování jednotnou statistickou metodou poskytuje užitečný nástroj pro otázky dopadů nízkých dávek radiace.“*

Timothy Mousseau a jeho kolega Anders Møller z univerzity Paris-Sud prohledali vědeckou literaturu, prověřili více než pět tisíc prací, které se zabývají přirozeným radioaktivním pozadím, a čtyřicet šest jich vybrali ke kvantitativnímu porovnání. Všechny vybrané studie zkoumaly vedle vybraného kontrolního vzorku populace také skupinu vystavenou vyšším dávkám a pro oba případy popisovaly úroveň radiace. Ve všech studiích byla popsána statistická metoda vyhodnocení, což umožnilo jejich srovnání.

Mezi studovanými organismy byly různé druhy rostlin a živočichů ale převážná většina výzkumů se soustředila na člověka. Každá ze studií zkoumala jeden nebo několik z možných dopadů radiace, jako jsou

laboratorně potvrzené poruchy DNA, rozšíření vrozených postižení typu Downova syndromu nebo odchylky v podílu pohlaví narozených dětí. Pro každý z potenciálních dopadů byl použit statistický algoritmus, jehož výstupem je hodnota, podle níž lze studie porovnávat.

Vědci zjistili významný výskyt negativních dopadů na zdraví v řadě kategorií, například v oblasti imunologie, fyziologie, genetických mutací a výskytu chorob. Frekvence negativních jevů byla tak vysoká, že lze vyloučit náhodný výkyv.

„Ve vědecké komunitě převládal názor, že když nepozorujeme dopady nízkých dávek radiace na místech s vysokým radioaktivním pozadím, tak patrně žádné problémy nezpůsobují,“ říká Timothy Mousseau. „Při vyhodnocení velkého souboru dat ovšem vidíme významné negativní dopady. Výsledky svědčí o tom, že neexistuje žádný limit, pod kterým by bylo možné říci, že radiace nemá žádné negativní dopady. Dopady radiace jsou měřitelné při libovolně nízkých dávkách, máme-li k dispozici dostatečně velký vzorek populace.“

Mousseau věří, že výsledky jeho práce pomohou k lépe informované debatě o rizicích plynoucích z vystavení osob radioaktivnímu záření. *„V případě úrovně kontaminace způsobené v minulosti při provozu jaderných elektráren a dokonce i v případě následků havárií v Černobylu a Fukušimě se zástupci průmyslu pokoušejí zlehčit význam dávek radiace, kterým jsou lidé vystaveni, s poukazem na to, že jsou pouze dvakrát vyšší než přirozené radioaktivní pozadí. Chybně přitom předpokládají, že úroveň přirozeného radioaktivního pozadí neznamena žádná ohrožení. Poznatek o účincích nízkých dávek radiace by měl přispět k přehodnocení pravidel pro vystavení záření i v případech, jako jsou provoz jaderných elektráren, zdravotnické procedury nebo využívání rentgenu při kontrolách na letištích.“*

Karel Polanecký pro Temelin.cz

Originál článku najdete na: <http://www.sciencedaily.com/releases/2012/11/121113134224.htm>

Orli hnízdí v Česku

Stále častěji můžeme na obloze pozorovat siluety majestátně kroužících dravých ptáků – orlů. Co je toho příčinou a jak k tomu došlo, tím se zabývají členové specializované Skupiny pro výzkum a ochranu dravců a sov ČSO, kteří dlouhodobě sledují vývoj stavu velkých druhů dravců u nás. A o čem jejich data vypovídají?

Na území ČR bylo do současné doby zjištěno 12 druhů velkých dravců, tj. supů a orlů. U více než poloviny, sedmi druhů, se jedná jen o zatoulance ze vzdálených evropských hnízdišť a často jsou známa jen ojedinělá náhodná pozorování. Zajímavý je případ největšího evropského dravce orlosupa bradatého, o jehož záznamech výskytu z 19. století byly vedeny spory a pro neprůkaznost dokladů nebyl jako člen naší avifauny uznán. Přesto se mezi naše druhy zcela nečekaně a bezesporu neobvykle zařadil v letošním roce. Při vyhodnocování telemetrického sledování samice orlosupa švýcarskými ornitology se dodatečně zjistilo, že nad našimi hlavami tiše a nenápadně přeletěl, aniž by ho kdokoliv zpozoroval. Dokládá to trasa letu, sestavená ze záznamů satelitního vysílače, který orlosup nesl připevněný na zádech.

Do druhé skupiny velkých dravců patří druhy, které u nás hnízdí nebo dříve hnízdily. Např. o hnízdění orla volavého existuje jen jeden doklad preparovaných mláďat z 19. století, potvrzen byl však až revizí muzejních sbírek o téměř 150 let později. Orel křiklavý opakovaně hnízdil v minulém století na Šumavě, přesto může příležitostně zahnízdit i jinde, ale pravděpodobně uniká pozornosti. Za relativně stabilní můžeme považovat počtem nevelkou populaci 3-5 párů orla královského, hnízdícího od roku 1998 na jižní Moravě. Nejnovějším hitem je letošní první mláďe orla skalního na severu Moravy, přestávka hnízdění na našem území trvala téměř 100 let.

„Jediným druhem, u kterého můžeme jednoznačně hovořit o příznivém vývoji,“ pochvaluje si Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO, „je orel mořský“. Před více než 100 lety původní hnízdiště zanikla a od té doby u nás jen zimoval. V souvislosti s nárůstem populace v sousedním Polsku a Německu postupně narůstaly stavy zimujících ptáků a od počátku 80. let minulého století orli mořští u nás opět hnízdí. Nejprve na Třeboňsku, ale postupně obsazují i další vhodné lokality, v současné době je na českém území evidováno kolem stovky hnízdících párů.

Ve většině případů je příčinou návratu hnízdících orlů situace v okolních státech, kde důslednou ochranou početní stavy přibývají a následně expandují na nové lokality. Přesto však tato situace v žádném případě neznamena, že by u nás byli dravci přemnoženi.

Ne všichni však mají z návratu orlů radost a přirozená funkce predátora v krajině jim vadí. Svědčí o tom počty uhynulých orlů a nejen jich, spolu s dalšími druhy dravců jsou každoročně nalézány kadávery s neklamnými známkami použití zakázaného přípravku karbofuran dříve používaného pro hubení hmyzu. Je vysoce nebezpečný pro člověka a byl vyřazen ze seznamu povolených přípravků. Viníci unikají postihu a i přes vyhlášené finanční odměny se zatím nikoho z travičů nepodařilo usvědčit. Nezanedbatelné nebezpečí pro velké dravce, ale i další druhy ptáků představují také nechráněné rozvody elektrické energie, rozsáhlé kácení, nezákonný lov či ničení hnízd.

Tisková zpráva ČSO

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Podle barvy poznáte je?

Ačkoli pro laika bývá barva ve značně nepřehledném biologickém systému oblíbeným vodítkem při určování organismů, jde o vodítko dosti pochybné. Situaci nám komplikují jevy jako pohlavní dvoutvárnost (odlišnost samce od samice), sezónní dvojtvárnost (jiné zbarvení v různých obdobích roku), mimikry (nápodoba jedovatých vzorů neškodnými druhy), schopnost barvoměny, odlišné zbarvení mláďat a dospělců, nebo prostá proměnlivost v rámci jednoho druhu.

Ani příslušnost ke stejné skupině vám často nenapoví, jestli můžete barvu jako rozlišovací znak

použít, nebo je úplně k ničemu. Slunéčko sedmitečné podle barvy krovek a počtu teček rozeznáte celkem bezpečně, u slunéčka dvoutečného (nebo u invazního slunéčka východního na fotografii) vám naopak barva při určování druhu nepomůže vůbec.

Samostatnou kapitolou jsou pak případy evidentní barvosleposti mezi biology, kteří druhy pojmenovali. Tak se stalo, že chráněná rostlina třemdava bílá je ve skutečnosti růžová a brouk jménem kohoutek černý má v reálu tmavě modré krovky a jasně červený štít. Schopnost vnímat barvy proto rozhodně není v biologických vědách na škodu, sama o sobě vás však nezachrání. Jako jednoho z mých studentů, který každou žlutou rostlinu považoval za pampelišku, byť by to byl třeba i pryskyřník.

Jiří Řehounek

Roundup okolo nás (a v nás)

Herbicid glyfosát, který je známý pod obchodní značkou Roundup a slouží k totálnímu zničení rostlin po aplikaci na jejich list či stonek byl dlouho považovaný za zdraví neškodný a proto nadužívaný v zemědělství, ale i na zahrádkách a při údržbě veřejných ploch. Bohužel se ukazuje, že opětovně selhala předběžná opatrnost, chcete-li selský rozum. Stále více studií ukazuje na zdraví poškozující dopady Roundupu. V minulém Ďáblíku jste si mohli přečíst o výsledcích unikátního průzkumu, který zjistil, že šest z deseti testovaných Čechů mělo v moči zmíněný glyfosát.

Je jasné, že bychom měli použití herbicidů omezit nebo se mu lze zcela vyhnout. Mezi ně patří naše nejbližší okolí, tedy intravilány obcí a měst, kde použití pesticidů nahrazuje fyzicky náročnější ruční odstraňování plevelů ze zpevněných ploch a obrubníků. Jsou města, která se takovéto praxi zcela vyhýbají. Ne tak Borovany, kde můžeme pravidelně potkávat postřikovače Služeb města. Bohužel jsou jimi pesticidem stříkány i naprosto nevhodná místa, jako je zatravňovací dlažba, trávničky přiléhající k plotům soukromých zahrad (aby se nemuselo sekát či vyžínat). Obvykle také dochází k postřiku trávniku vně obrubníku a někdy i na soukromých pozemcích.

Výsledkem je zcela zbytečné poškozování zelených ploch, které ztrácejí svoji ekologickou funkci, koukáme namísto na zelené na hnědé trávničky, nehledě na rozpor s Vyhláškou č.1/2009 o ochraně životního prostředí, čistotě města a zajištění veřejného pořádku Města Borovany: „*Udržovací práce je nutno provádět způsobem, který neruší účel, jemuž mají zelené plochy a rostliny na nich rostoucí sloužit.*“

Edvard Sequens

ZROZENO V KRASCI

„Chytře“ proti černým skládkám

KRAjská Síť Environmentálních Center Krasec s finanční podporou Magistrátu města České Budějovice dnes oficiálně vyhláší soutěž „Chytře“ proti černým skládkám. Jejím cílem je zapojení žáků do boje proti černým skládkám mimo jiné prostřednictvím moderních mobilních technologií a podpora jejich zájmu o stav životního prostředí v místě, kde žijí.

V rámci jedné soutěžní kategorie žáci pátrají po černých skládkách a k jejich nahlášení používají aplikaci

Dej Tip pro chytré telefony. Po zadání skládky do systému soutěžící monitorují prostor skládky a její další vývoj zpracují do krátké zprávy. Druhá soutěžní kategorie se věnuje zachycení tematiky skládek objektivem fotoaparátu. Může se jednat o snímky dokumentační i umělecky laděné.

Přínos kampaně komentuje Dalibor Kříž, člen výkonné rady občanského sdružení Krasec: „*Občanská společnost získává na významu, nicméně je potřeba ji neustále rozvíjet, proto chceme nabídnout i těm školou povinným, aby se zajímali a aktivně starali o dění a životní prostor kolem sebe.*“

Zájemci z řad žáků 2. stupně základních škol, odpovídajících ročníků víceletých gymnázií a středních škol se mohou přihlašovat do konce září a do 25. října posílat soutěžní práce zabývající se monitoringem nebo fotodokumentací černých skládek.

Představení soutěžních prací a vyhlášení vítězů proběhne dne 6. listopadu na konferenci „Podzimní dny EVVO“, kterou pořádá CEGV Cassiopeia v rámci Jihočeských dní s Krascem 2013.“ Pro vítěze jednotlivých kategorií je připraven zážitek v podobě listopadové exkurze na řízenou skládku odpadů a do třídního odpadů.

Závěrečnou tečkou za kampaní bude výstava přihlášených soutěžních fotografií na Magistrátu města České Budějovice v druhé polovině listopadu.

Podrobná soutěžní pravidla, harmonogram, přihláška do soutěže, tematický leták a další materiály jsou k dispozici na adrese <http://www.krasec.cz/pages/skladky>.

Tisková zpráva o.s. KRASEC

PRÁVĚ VYŠLO

Umění vybírat

Jak se ekologicky a odpovědně orientovat při každodenních nákupech

Je lepší triko z biobavlny nebo z vlny? Nebo snad dokonce z konopí? A jak poznám, že je skutečně šetrné k životnímu prostředí? Pokud se vám při výpravách za nákupy hlavou honí přesně tyto otázky, můžete si nechat poradit na stránkách projektu [Umění vybírat](http://www.umnenivybirat.cz). Ty pomohou zeleně naladěným zákazníkům vybrat zboží, které má co nejnižší dopad na životní prostředí.

Na moderně graficky zpracovaných stránkách www.umnenivybirat.cz najdou čtenáři jednoduché piktogramy a krátké informační boxíky, které je navedou na jednu z deseti kategorií zeleného zboží. Stránky poradí, pokud se chystáte na nákup oblečení, úklidu, kosmetiky, potravin, osvětlení, mobilních telefonů, dětských plen, hraček, květin a nábytku. „Grafická podoba kampaně cílí na mladší spotřebitele, kteří možná méně pěstují zeleninu na své zahrádce, ale o to více si rozumí s moderními technologiemi,“ vysvětluje celkové ladění webu Petr Ledvina z Ekologického institutu Veronica.

K internetovým stránkám Ekologický institut Veronica zároveň vydal provedenou stejnojmennou publikaci. Kniha je vytvořena tak, aby sloužila jako přehledný návod k ekologicky šetrnému nákupu. Tuto publikaci můžete zdarma získat v poradně Cally.

Podle Ekolist.cz

Pozor na nové panenky z PVC, některé jsou toxické

Rodiče by neměli ztrácet obezřetnost při nákupu hraček. V poslední době se totiž našly toxické ftaláty hned v několika výrobcích určených pro malé děti. Řádově stonásobná překročení limitu jsou v panenkách Lady like princess, u kterých se nebezpečný ftalát DEHP objevuje opakovaně, dále SWEET Pretty Girl Happy Angel, Style Lovely Girl, Happy every day set nebo Delicate PERSON fish Princess. Tyto i další nebezpečné produkty eviduje databáze Nebezpečné výrobky, kterou spravuje sdružení Arnika.

„Ftaláty jsou látky, které se do plastů přidávají proto, aby byly měkké a ohebné. V panenkách, které aktuálně uvízly v naší databázi, jsou vysoká množství ftalátu DEHP. Ten je nebezpečný zejména proto, že může poškodit reprodukční schopnosti mužů i žen, dále může způsobit vrozené vady nervové soustavy, zraku nebo kostí, navíc se hromadí v játrech a ledvinách, kterým to jistě neprospívá. Na webu Arniky

nabízíme jak databázi výrobků, nejen hraček, které jsou pro lidský organismus nebezpečné, tak pomyslná Desatera, na co si při nákupu dát pozor a jak vybírat bezpečné hračky,“ říká vedoucí dřívějšího projektu „Nehrajme si s PVC“ Kamil Repeš z Arniky.

Na nebezpečné panenky upozornilo Ministerstvo zdravotnictví ČR na svých webových stránkách. Hračky v podobě mořských panen jsou vyrobeny z PVC a obsahují zakázaný ftalát DEHP. Estery kyseliny ftalové se při kontaktu s ústy mohou dostávat do těla dítěte a v dospělosti způsobit například reprodukční problémy nebo později vrozené vady u novorozenců. Konkrétně u panenky Lady like princess byl limit na obsah ftalátu ve výrobku překročen více než třístokrát.

„Nebezpečné výrobky na trhu sledujeme a spravujeme a pravidelně aktualizujeme jejich databázi. Spotřebitelé tam mohou získat aktuální informace nejen o nebezpečných hračkách, ale také o vybavení domácnosti, kosmetických přípravcích nebo závadných školních potřebách včetně fotografií,“ dodává mluvčí Arniky Vratislav Vozník.

Na podobné případy, kdy se na náš trh dostaly nebezpečné hračky, Arnika již v minulosti upozorňovala dlouholetou kampaní „Nehrajme si s PVC“. Jelikož spotřebitel sám nepozná, zda ta či ona hračka obsahuje nebezpečné látky, je lépe se dětským předmětům z PVC zcela vyhnout. Tento plast je pro uživatele problematickým právě díky obsahu velkého množství aditiv, které se však během používání z PVC materiálu uvolňují a představují zdravotní riziko pro uživatele – dítě.

Jelikož není v moci státních orgánů uhlídat a vyzkoušet každou hračku, vyplatí se při nakupování obezřetnost. Zde ještě uvádíme několik tipů, jak se koupí takového výrobku vyhnout.

Dejte si pozor:

- Vyhněte se hračkám z PVC! Mohou obsahovat škodlivé látky, například ftaláty.
- Nekupujte hračky, které příliš silně voní, nebo dokonce zapáchají po chemikáliích.
- Nepořizujte hračky, které nejsou příjemné již na dotek.
- Měli byste vědět, že značka CE negarantuje bezpečnost výrobků. Znamená pouze to, že výrobek vyhovuje evropským předpisům. Je to výrobcův závazek. Nikoli jistota, že konkrétní výrobek byl skutečně testován na svou kvalitu.
- Vyhněte se koupí příliš malých panenek! Často jsou totiž klasifikovány jako dekorace, takže se na ně nevztahují povolené limity pro chemikálie v hračkách.

- Velmi malým dětem nekupujte elektronické hračky a věci na baterky. Baterky může dítě lehce spolknout.
- Nekupujte parfémované hračky. Parfémy mohou obzvláště u dětí vyvolávat různé alergie.
- Nekupujte velmi levné hračky, ty často obsahují více nebezpečných látek.

Doporučujeme:

- Méně je vždy více! Kupujte méně hraček, avšak dbejte na kvalitu. Kvalita je důležitější než množství.
- Upřednostňujte hračky z obnovitelných materiálů. Mezi nejvhodnější přírodní materiály patří dřevo, vlna, bavlna, len, papír, kůže apod. Z nich hračku můžete vyrobit i sami doma. Pokud k tomuto procesu přizvete i vaše dítě, samotný proces výroby se stane hrou.
- Kupujte pevné dřevěné hračky s co nejméně lepenými částmi. Dávejte přednost pokud možno nelakovaným a nebarveným hračkám.
- Kupujte hračky s označením „Neobsahuje PVC“ (PVC-free) nebo „Neobsahuje ftaláty“ (Phthalate-free).
- Dávejte přednost hračkám z přírodní gumy.
- Kupujte hračky s certifikátem [Bezpečné hračky](#) nebo [Bezpečná a kvalitní hračka](#).
- Každou novou hračku nejprve rozbalte a nechte ji nějakou dobu venku, než ji dáte dítěti, aby se část nebezpečných látek mohla případně odpařit.
- Vycpané panenky předtím, než je dáte dětem, raději vyperte.
- Kupujte látkové hračky s certifikátem ověřené textilie (např. [Eko-Text](#)) nebo organic a BIO.
- Vybírejte hračky se značkou [FSC](#), které jsou přidělovány výrobkům ze dřeva pocházejícího z lesů s udržitelným hospodařením.
- Sledujte naši databázi rizikových výrobků <http://arnika.org/nebezpecne-vyrobyky>

Tisková zpráva Arniky

Dovoz a vývoz potravin stále stoupá

Český obchod s potravinami meziročně opět stoupl. V první polovině roku 2013 jsme podle statistik ČSÚ dovezli potraviny za 73 miliard korun, do zahraničí jsme současně vyvezli potraviny za téměř 56 miliard. Je to o několik miliard více než za stejné období roku 2012. Evropou i světem bude tedy křižovat ještě více potravin než loni - bude více dopravy, exhalací, nemocí a méně pracovních příležitostí pro naše zemědělce. Už loňská statistika byla varující jak objemem, tak složením potravin. V roce 2012 jsme dovezli potraviny v hodnotě 145 miliard Kč a vyvezli potraviny za 110 miliard. Potravinám dovezeným z Evropské unie poprvé vévodilo maso a masné výrobky, jejichž import převýšil i zeleninu a ovoce, které do té doby převládaly.

Přitom běžně dovážíme potraviny tradičně pěstované na našem území - a tytéž potraviny zároveň exportujeme. Například loňský import brambor činil 90 tisíc tun, export necelých 48 tisíc tun. Česneku jsme dovezli 7 tisíc tun a do zahraničí jej putovalo 1,5 tisíce tuny. Jablek jsme koupili 83 tisíc tun a prodali 108 tisíc tun. Z analýz ČSÚ navíc vyplývá, že dynamika dovozů potravin je výrazně rychlejší než

celková spotřeba potravin. Na tomto vývoji trápí především čeští zemědělci a zpracovatelé potravin. V letech 2000 až 2011 ubylo v českém zemědělství 15 % skotu, 53 % prasat a 31 % drůbeže. Více než třetina lidí zaměstnaných v zemědělském odvětví musela změnit zaměstnání nebo přišla o práci.

Spolu s českými zemědělci trpí tímto vývojem také český venkov a krajina. Navíc kamiony, lodě a letadla zbytečně převážející potraviny napříč kontinenty znečišťují ovzduší, produkují nadměrný hluk a znepríjemňují život v mnoha městech a obcích. V neposlední řadě na tento trend doplácí samotní spotřebitelé, kteří místo čerstvých potravin musejí vybírat z nekvalitních, chemicky ošetřených výrobků často nejasného původu.

Hnutí DUHA proto pomáhá spotřebitelům nakupovat kvalitní, zdravé, místní potraviny, ideálně pocházející z ekologického zemědělství, které je šetrné k lidem i přírodě. Kromě publikací obsahujících například návod na založení bioklubů a farmářských trhů ve vlastním městě nabízíme spotřebitelům také mobilní aplikaci adresáře drobných zemědělců, kteří nabízejí přímý prodej svých výrobků. Adresář obsahuje více než 400 aktuálních kontaktů a navazuje na webové stránky www.ceskebiopotraviny.cz. Od spuštění aplikace v červenci si ji do svých mobilů stáhly už stovky lidí.

„Díky naší mobilní aplikaci adresáře farmářů si můžete čertsvé a kvalitní potraviny od místních zemědělců najít kdykoli a kdekoli. Adresář v mobilu vám poradí, kde a jak nakoupit zdravě a nejbližší cestou z práce nebo i daleko od domova.“ říká Klára Havlová z Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA

V Olomouci startuje „říční poradna“

Jak lépe chránit svůj majetek před povodněmi? Jak účinně předcházet vodou způsobené erozi půdy? Kde získat podporu na revitalizaci vodních toků? To jsou jen některé z otázek, jejichž zodpovězení zájemcům nabízí nová ekoporadna sdružení Koalice pro řeky. Její kancelář se otevře v Olomouci na Dolním náměstí 38 už příští pondělí a její služby budou bezplatné.

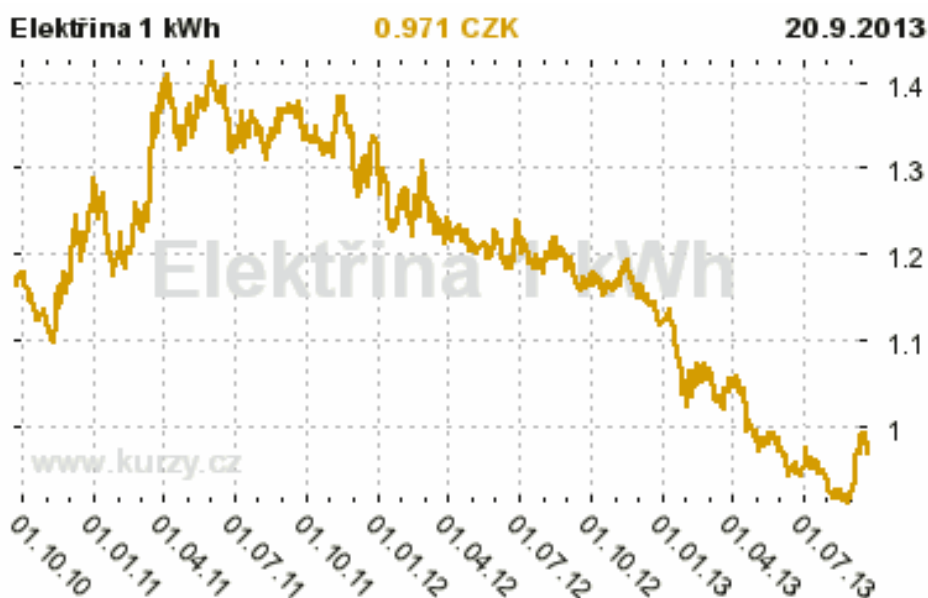
Zejména starostové obcí, pracovníci obecních úřadů a vlastníci pozemků v okolí vodních toků mohou od 2. září začít využívat služeb odborníků, kteří se řekám a potokům dlouhodobě věnují. Ekoporadna je ale přístupná i široké veřejnosti. Osobně se zájemcům o pomoc budou její pracovníci věnovat vždy v úterý a čtvrtek od 13 do 16 hodin. Dotazy je možné konzultovat také emailem prostřednictvím adresy info@koaliceproreky.cz nebo telefonicky na čísle 737 551 108.

„Lidé často předpokládají, že je ochrana před povodněmi záležitostí jen správců vodních toků, což není úplně pravda. Celou řadu jednoduchých a efektivních opatření, které sníží nebezpečí povodňových škod, mohou provést i obce a vlastníci pozemků. Na přírodě blízká opatření lze navíc získat i dotace a naši odborníci rádi poradí, jak na to,“ říká místopředseda Koalice pro řeky Zdeněk Poštulka.

Poradna a její pracovníci chtějí kromě přímé pomoci klientům také zdůraznit význam přirozených toků a lužních lesů pro zdraví krajiny a lepší ochranu majetku před povodněmi. Lužní lesy a přirozený rozliv vody v místech, kde nestojí domy lidí, pomáhají chránit majetek v zastavěných oblastech. Lužní lesy jsou jedinečnými místy, které poskytují domov nepřeberné řadě druhů rostlin i živočichů, ale mohou mít i ekonomický přínos.

Tisková zpráva Koalice pro řeky

Ceny elektřiny na evropském trhu

Zdroj: www.kurzy.cz

POZVÁNKY NA AKCE

Sdružení Calla a Hnutí DUHA

Vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelené čtvrtky

Velcí a divocí se vracejí

s Mgr. Miloslavem Jirků, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)

Vrátí se do české přírody zubr? A co pratur nebo divoký kůň?

Velcí býložravci jako výzva péče o krajinu v 21. století

Ve čtvrtek 17. 10. 2013 od 18:00 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel. 380 311 459,

ceskebudejovice@hnutiduha.cz, <http://www.hnutiduha.cz>

Vodní a mokřadní živočichové v pískovných: ochrana a management

Calla a Krasec Vás srdečně zvou na odborný seminář zaměřený na význam pískoven pro vodní a mokřadní živočichy a na ochranný management mokřadů v těžebních prostorech. Seminář bude věnován především důležitým skupinám, které se v pískovnových mokřadech vyskytují (vodní měkkýši, vodní hmyz, obojživelníci a plazi, vodní ptáci) a představení příkladů dobré praxe.

Seminář je určen především pracovníkům státní správy a samosprávy, nevládních organizací a těžebních či rekultivačních firem, neuzavírá se však ani dalším zájemcům o problematiku

LEKTOŘI (v abecedním pořadí):

Luboš Beran (AOPK ČR – SCHKO Kokořínsko), David Boukal (PřF JU & ENTÚ BC AV ČR v. v. i.), Petr Hesoun (MěÚ Jindřichův Hradec & Hamerský potok o. s.), Petra Konvalinková (Českomoravský štěrk, a. s.), Petr Musil (FŽP ČZU), Jiří Řehounek (Calla), Zdeněk Vermouzek (ČSO), Vít Zavadil

MÍSTO KONÁNÍ: České Budějovice, budova Krajského úřadu Jihočeského kraje, B. Němcové 49/3, číslo dveří 325 (zasedací místnost odboru školství, mládeže a tělovýchovy).

DATUM: úterý 5. listopadu 2013, 9:30 hod.

Seminář je pro účastníky zdarma, organizátor hradí lektorné, občerstvení a materiály pro účastníky. V budově KÚ je možné zakoupit oběd za 70 Kč, který není hrazen organizátorem. Hlídané parkoviště u budovy, vjezd z ulice Generála Svobody (jen pokud je volné místo).

ODESLÁNÍ ZÁVAZNÉ PŘIHLÁŠKY: do 30. září 2013. Kontakty pro seminář: organizace – Tereza Kušnírová (t.kusnirova@seznam.cz, 737 906 292), program – Jiří Řehounek (RehounekJ@seznam.cz, 605 066 898).

Původní keře a jejich využití v zahradách

Přednáška pro širokou veřejnost se bude konat **26. září od 18:00 v galerii Měsíc ve dne v Českých Budějovicích.**

Obsahem zdarma přístupné přednášky bude představení druhů původních keřů, možnosti využití původních keřů v zahradách a živých plotech a příklady jejich pozitivního vlivu na přírodní rozmanitost.

Přednášející:

Martin Charvát - zahradní architekt, občanské sdružení Přírodní zahrady

Jana Šlancarová – entomoložka, Biologické centrum AV ČR

Více informací poskytne Martin Němec info@zivakrajina.cz, tel: 608525837.

Festival ptactva 2013 (akce v jižních Čechách)

Dívčice

Sraz v neděli 6. 10. v 9:30 na nádraží ČD v Dívčicích (po příjezdu vlaku od Českých Budějovic). Vycházka k okolním rybníkům podle jejich aktuální atraktivnosti. Pozorování ptactva, povídání o ptačí oblasti

Českokobudějovické rybníky, možná ukázka odchyty a kroužkování ptáků. Vede Vojtěch Kubelka (tel.: 721 018 336, e-mail: kubelkav(zavináč)gmail.com, tel. 721 018 336).

Rybník Řežabinec, Ražice

Sraz v sobotu 5. 10. na pozorovací věži u rybníka Řežabinec od 9:00 do 13:00 (přístupová cesta vede od železničního přejezdu v Ražicích u Písku po malé asfaltce vedoucí těsně podél žel. trati směrem na západ (=směr Strakonice, Plzeň), kolem rybářské bašty (kdo jede autem, může parkovat 100 m za baštou před zákazem vjezdu) a po cestě mezi rybníkem a tůněmi dojdete až k pozorovací věži, celkem asi 1,5 km). Připravena je ukázka odchyty a kroužkování ptáků, zajímavé vyprávění o nich a pozorování vodních ptáků na hladině rybníka silným dalekohledem. V případě dostatečného počtu zájemců i procházka s ornitologem za ptáky kolem rybníka – odchody v 10:00 a/nebo v 11:00. Nezapomeňte si dalekohledy. Vede Jiří Šebestian, zoolog Prácheňského muzea v Písku. Kontakty: e-mail: sebastian(zavináč), tel.: 382 201 111, 607 720 398.

Tchořovice u Blatné

Sraz v neděli 6. 10. v 9: na zastávce ČD v Tchořovicích u Blatné. Z Blatné je možné přijet na kole, autem či přijít pěšky (pěkná trasa vede přes Řečici kolem Hajanského rybníka). Kdo se mailem předem nahlásí a přijede do Tchořovic do 6:52 (čas příjezdu vlaku od Blatné) může se zúčastnit už začátku doprovodné kroužkovací akce, shlédnout ukázkou kroužkování budou ale moci všichni účastníci. Vycházka povede k rybníkům Hořejší, Starý, Radov, k tůním pod letištěm a zpět do Tchořovic. Dalekohledy a obuv odolávající mírnému vlhku byly doporučeny, k dispozici byly i velké stativové dalekohledy a mnoho informačních materiálů o ptácích a jejich ochraně. Vycházka je vhodná i pro rodiny s dětmi. Pořádají členové ČSO (Jihočeského ornitologického klubu ČSO) ve spolupráci s ZO ČSOP Blatná. Vedou Petr Pavlík a Zdeněk Voborník, ukázky kroužkování Petr Louda a Jaroslav Fořt. Více informací na csopblatna(zavináč)seznam.cz a na webu www.csop.cz/blatna.

Exkurze 11. ročníku cyklu Přírodou krok za krokem

Blatské muzeum v Soběslavi

sobota 5. 10.

**Za křemenným valem a památnými lipami do Mlýnů a ke Svaté Anně
procházka podzimní přírodou s prohlídkou křemenné žíly a lip v Mlýnech a
torza mohutné lípy u kaple ve Svaté Anně u Vlčevsi**

vedoucí: RNDr. Daniel Abazid (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L.) a RNDr. Petr Rajlich, CSc. (Jihočeské muzeum České Budějovice)

sraz: Mlýny (cca 20 km JV od Tábora), náves, 10:00, po prohlídce lípy a křemenného valu pěšky po zelené značce k poutnímu místu Dobrá Voda a přes Chrbonín zpět do Mlýnů

délka trasy: cca 12 km

Doporučujeme vzít si s sebou oběd.

říjen (termín bude upřesněn později)

Houby přírodního parku Kukle

seznámení s běžnými i vzácnějšími druhy podzimních hub

vedoucí: Pavel Špinar (Tábor)

sraz: Dobřejice, hájovna Obora (cca 3 km Z od Malšic – možnost dojet na místo autem anebo přijít po žlutě značené turistické cestě), 10:00

délka trasy: cca 4 km

Doporučujeme vzít si s sebou oběd

Česká společnost pro ochranu netopýrů, Pro Silva Bohemica, FSC Česká republika a Nadace Partnerství
vás zvou na seminář

Přírodě blízké hospodaření a ochrana netopýrů v lesích

Seminář je určen vlastníkům lesů, zástupcům lesních správ a odborným lesním hospodářům, pracovníkům úřadů a orgánů ochrany přírody i všem dalším zájemcům o tuto problematiku.

Datum: 17. října 2013 od 9:00 hod.

Místo konání: Nadace Partnerství, Otevřená zahrada (konferenční sál), Údolní 33, Brno

Účast na semináři je zdarma. Účastníci obdrží certifikát o absolvování semináře a metodickou publikaci „Netopýři v lesích. Doporučení pro lesnickou praxi“. Vzhledem k omezené kapacitě přednáškového sálu je třeba se na seminář předem přihlásit. V případě zájmu prosím potvrďte svou účast nejpozději do 8. října 2013 na e-mailové adrese cepakova@seznam.cz nebo telefonicky na čísle 607 689 747, kde také obdržíte případné doplňující informace.

Daphne vás srdečně zve na přednášku o projektu ekologické obnovy v pískovně Cep II na Třeboňsku, kde vzniká největší sukcesní plocha na pískovnách v ČR. Přednáška je zaměřena na vědecký výzkum, rekultivaci a ochranný management pískovny, včetně možností nízkonákladového managementu cenných ploch.

Cep II – pískovna pro biodiverzitu

LEKTOŘI (v abecedním pořadí): David Boukal, Petra Konvalinková, Jiří Řehounek, Klára Řehounková, Lenka Schmidtmayerová.

Místo konání: České Budějovice, budova Krajského úřadu Jihočeského kraje, B. Němcové 49/3, číslo dveří 325 (zasedací místnost odboru školství, mládeže a tělovýchovy).

DATUM: úterý 5. listopadu 2013, 14:30 hod. (přednáška naváže na předchozí seminář). Přednáška je pro účastníky zdarma. Kontakt pro přednášku: Jiří Řehounek (RehounekJ@seznam.cz, 605 066 898).

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • **Calla** je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce září 2013. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách sdružení Calla.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!